התיישבות

קינאת ותיקים

מי לא שמע ישראלי ותיק אומר בקינאה: „בחיי שכדאי לי לנסוע לחו״ל לארץ הכמה שנים ולחזור לכאן כעולה חדש! יתנו לי שיכון, עבודה, הלוואות!״

השבוע אפשר היה לשמוע ישוב ותיק שלם אומר דברים אלה, ודבריו מילאו את העתונים. הטיח יושב־ראש המועצה המקומית של ראש־פינה, דוב גולדשטיין, בהגישו את התפטרותו והתפטרות הועד כולו: „הסוכנות היהודית מפלה את ישובנו הותיק לרעה.״ הוא ביקש משר־הפנים למנות ועד חדש מטעמו, שינהל את ענייני המושבה. וזאת, בדיוק שבוע אחרי שהיישוב הלילי חגג את שמונים שנות יסודו.

לאשבה אין כסף. הפרשה החלה לפני קצת למעלה מארבע שנים, כאשר החליטו 270 המשפחות של ראש־פינה להרחיב את יישובן. הועד היקצה שטח ל־40 מיבני מגורים, לקליטת תושבים חדשים. אולם לא די היה בבתי המגורים. לשם קליטה ממשית היו דרושים מים, קרקע, אמצעי ייצור — כל אותם הדברים הניתנים ליישובים חדשים על־ידי הסוכנות היהודית, מתוך התקציב ההתיישבותי.

במאי לפני שנתיים נפגשו נציגי המושבה עם לוי אשכול, בתפקידו כראש המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית. שר־הארוץ ידע כי דרישותיהם של האיכרים יכולות להסתכם בסכום עגול, שכן תקציב הסוכנות ליחידת־משק נע בין 26 ל־35 אלף ל״י. לאשכול לא היה כסף כזה — על כל פנים לא לפיתוח המושבה הוותיקה. הוא אמר להם זאת, הוסיף כי יחזרו וידברו בנידון כעבור שנתיים.

מכל מקום, דבר אחד תעניק להם: הדירות עבור 40 המשפחות הנוספות ייבנו על־ידי אגף השיכון של משרד העבודה, והמשתכנים יחזירו את רבע מיליון הל״י בתשלומים נוחים, הנהוגים במיקרים אלה.

נגד הקיפוח. לחברי הועד לא היתה סבלנות לחכות שנתיים תמימות, אך אשכול השיב: חכו שיעברו השנתיים. כאשר הגיע המועד, ואנשי ראש־פינה תבעו תשובה, השיב אשכול: בשל קשייה הכספיים, והצרכים הדחופים יותר של יישובים צעירים, אין מחלקת ההתיישבות רואה אפשרות לכלול את הרחבת ראש־פינה במיסגרת הטיפול (והתקציב) השוטף של הסוכנות.

ה׳תה זו תשובה שלא נתקבלה על דעת התיקים, שהטיחו מיד כי אשכול הפר הבטחות. הם חיכו עד לחגיגות יובל ה־80, כדי להמחיש את טענתם של קיפוח הותיקים, יצאו למערכה ציבורית. אולם, על אף האהדה שהתיקים רבים גילו לעמדתם, נראה היה השבוע כי לא יקבלו מבוקשם מאשכול.

דרכי אדם

שלוש חתונות ביום אחד

סלעי מצפה־רמון שובים ביופיים כל עובר אורח. לפני חמש שנים שועבד להם כליל דויד צור. הוא השתקע במקום, הפך לחלק מהנוף ונעשה לצייר הראשון של עיירת ה־פיתוח. השבוע הועלו קטעי נוף מצפה־רמון ודמויותיה בתערוכת רישומיו בבית ציוני־אמריקה.

„אני הונגרי, אבל אני לא אשם,״ מתנצל צור (32), בסיגנון הדיבור האופייני לו. בן למשפחת אומנים, אם פסנתרנית ודוד במאי, ניצול אושוויץ וחניך עליית־הנוער, לא חשב תחילה על הציור ברצינות. הוא לא ראה בו יעוד. גם התנאים לא עודדוהו לחשוב בכיוון זה. הוא היה נגר עסוק ב־קיבוץ וההזמנות הבלעדיות לאחוז בעיפרון נפלה בידו כששבר רגל.

הוא הפסיק להיות ילד טוב בקיבוץ דביר לאחר שלוש שנות חברות. הפרנסה לא עמדה בהוץ והמתינה לו. צור, הנשוי ואב לבת, נעשה מדריך ספורט ובידור ב־בתי־הבראה בקורסים מזורזים. זה היה ב־חופשים. בחורף הדריך ילדים מפגרים ב־פרדס־חנה, יצר לו את השקפת החיים הלא מקורית במיוחד: „במוסד הזה למדתי שאני לא פחות פרובלמאטי מהתלמידים.״ ואומנם נעשה מיד לבן הפרובלמאטי של אשתו. דויד הלך ללמוד במידרשה לציור בתל־אביב ואשתו עם התינוקת ירדו למצפה־רמון.

יש בתים לסייד. „גרתי בחדר שכור. אסור היה לדבר בקול רם, מפני שבעלת־הבית היתה חולת־לב. רעבתי ללחם. יום אחד הציעו לי להכין רישומים לספר זואולוגיה. נתנו לי עשרים קרפדות, טריטונים ולטאות בפורמאלין יבש ואמרו לי: צייר. אני לא יודע אם הספר יצא לאור. וזה גם לא איכפת לי. כסף קיבלתי.

„במצפה־רמון,״ אומר הצייר, „מצאתי שלא חסרות אבנים. התחלתי לצייר עליהן. עשיתי מהן מזכרות די גועליות בהתחלה, כיסיתי את האבן יותר מדי. אבל לומדים מהנסיון והמטיילים התחילו לקנות. לקחתי חלק מן האבנים־הסיכות, שמתי אותן על לוח והתחלתי למכור בבתי־קפה שטרן ו־פארים. הייתי רוכל, כדי לכסות את הוצ־אות הספיק להיות יקד טוב

צייר צור

אות הנסיעה למצפה־רמון. אבל כמובן ש־לא נשארתי יותר משנה בבית־הספר. פחדתי שאם אלמד יותר, יתברר שאין לי כשרון. חזרתי לאשתי.״

במצפה־רמון יש אחירה. הוא נתן לנוף לבלוע אותו. הוא התחיל לצייר. „התמונה הראשונה שלי הוצגה בבית המלון, בתערוכת קיבוצים כללית. בגדית כתבו שאני הצייר היחידי שהוא מובן. נורא נפגעתי, כי תמיד רציתי להיות אבסטראקט.״

כל זה לא הגדיל את החשבון, אם בכלל, בבנק. „אמרו לי ברמון: ,שמע, תשאר כאן, יש המון עבודה לבחור מוכשר כמוך. יש הרבה בתים לסייד.׳״

אף איש בפתיחה. אבל דויד צור מצא שאבנים הן עסק יותר טוב. הוא הפך אותן לסיכות, הקים דוכן. בחודש הראשון היו לו מהן מאתיים לירות. „אני מודה ש־לא ציירתי את הרצל בפרופיל, לא ערביה בכד ולא את צפת בלילה. ציירתי משהו שהתאים לצורת האבן. חצי פנים, עיניים. וזה הלך. עברנו למכור בפונדק נבטים.

דויד יודע שיש אנשים המשמיצים אותו שהוא מסחרי מדי, שהוא מסלף את האמנות בשביל ביזנס. „מה רע בזה, אני רוצה לדעת? איפה זה כתוב שאסור לאמן להרוויח כסף? כריסטיאן זאק אמר לי, כשביקר כאן: ,היה מאושר אם אתה גם יכול להתפרנס מיצירותיך׳.״

לא תמיד הומה מצפה־רמון מטיילים. אבל בעונות מתות, נעשה צור לרוח החיה של המקום. בעונות כאלה הוא הקים חוג דרמתי, קבוצת כדור־עף. בשדה־בוקר שמעו עליו והזמינו אותו, השנה, לביים את ה־הצגה בחג העשור שלהם. בעונות כאלה הוא מצייר ממש, ובהן הוא הכין את תערוכת הרישומים שלו בבית ציוני אמריקה: „ביום הפתיחה באו יותר מאלף איש. היו ב־Z.O.A. שלוש חתונות אותו יום.״

הווי

מחיר הסרוב: בנצרת, שבר נוסע את שתי שיניו של נהג אימוטובוס, לאחר שהלה סרב לפתוח את מכשיר הרדיו כפי שביקש ... **עיקר שבחתי:** בבאר־שבע, פרצו אלמונים למסעדת צפרא־באר, גנבו את קופת־הברזל כולה, זרקו אותה לואדי סמוך לאחר שלא מצאו בה אלא צ׳קים, לא השגיחו שבתחתיתה היו אותה שעה כמה מאות לירות במזומן ... **לא סובלים מבקרים:** בעפולה, הוכה קשות צעיר תושב המקום, לאחר שהעז להשמיע ביקורת שלילית על סרט ערבי שהוצג ב־מקום, בנוכחות קהל צופים ליד הקופה.

בצלום הסרט קובע!

HP 3 — לצלום בתנועה ובתוך אולם 34^0

FP 3 — הסרט בעל הגרעין העדין להגדלות 24^0

Selochrome PAN לצלומים מוצלחים 30^0

להשיג בכל בתי מסחר לצרכי צילום.

ILFORD

35mm & Roll Films

סוכנים:

א. ברנר, ת״א. שד׳ רוטשילד 15. טל. 65421

השבץ תשולם הזה 1303

תשבץ זה חובר על־ידי ישראל נוימן מתל־אביב. כותב לנו ישראל בן ה־17: כיון שאני אוהב, מפעם לפעם, ליטול קולמוס ולחבר תשבץ, הרי שלא חסכתי עמל ויזע ובשעת פנאי נאותה חיברתי יצירה זו שלפניכם.

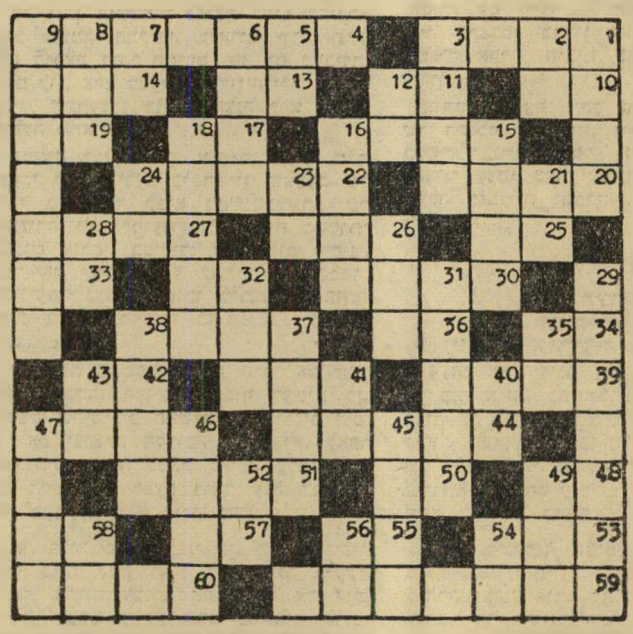

מאונך: 1) חכמת הנסתר; 4) מחזאי; 10) רסיסי טיפה; 11) שליח; 13) חצי מבושל; 14) נקיון; 15) משכיל; 17) ציון שלילי; 19) בתוכו; 20) ביוב; 22) נתור; 25) זה; 26) מקל, אלה; 27) ירושלים הקדומה; 30) ויזה; 32) לחם המדבר; 33) בהמת עבודה; 34) אבר בגוף; 36) מידה קדומה; 37) שר־צבא; 39) בטוח, ברור; 41) חכם מחכמי המשנה; 42) חלק, גוף; 44) כרדשא; 46) ... 18״ (ספרו של יואן יורים); 48) קום; 50) מלת קריאה; 51) פחד, אימה; 53) בחילה; 55) תל, קיר; 57) נר, שכן; 58) להיכן; 59) מלכת הולנד; 60) רקמת עצם רכה.

מאונך: 1) בשמים הנשרפים על מזבח; 2) לא, אל; 3) ממבצעי מלחמת־השחרור; 5) שר, זמר; 6) מדינה חדשה באפריקה; 7) יחידת הכסף השמלי; 8) צוללת ישראלית; 9) תאור מנוחך ומשונה; 12) פקודה; 15) רעיון מרכזי; 16) זקוקית; 18) לוחם הרות אימים; 21) אומה; 23) שור; 24) תן!; 26) יבש; 28) כמל נצחון; 29) עיר נמל יוונית; 31) חריצות; 32) שאינו ריק; 35) ארוג; 37) שן הפיל; 38) אזור בארץ; 40) אשה לבניה; 41) מדור קטן; 43) אחורי הנוף; 45) אויב; 46) בריקדה; 47) מין פרי; 49) מאבני החשן; 52) נצח; 54) טנא; 56) שפט; 58) מלת־ברירה.